

Finansutskottets betänkande 2026/27:FiU12

Ändring i statens budget för 2026 – Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för beräkningskraft

Sammanfattning

Utskottet föreslår, på eget initiativ, att riksdagen bemyndigar regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att för statens räkning ingå ekonomiska åtaganden i form av avtal om beräkningskraft. Avtalen följer av att det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro HPC JU) nu upphandlar s.k. AI-gigafabriker.

Utskottet föreslår att ärendet får avgöras trots att betänkandet har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då ärendet ska behandlas.

Behandlade förslag

Utskottet lägger på eget initiativ fram förslag om ett bemyndigande om ekonomiska åtaganden för beräkningskraft.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut 3

Redogörelse för ärendet 4

Utskottets överväganden 5

 Ändring i statens budget för 2026 – Bemyndigande om ekonomiska
 åtaganden för beräkningskraft 5

 Utskottets ställningstagande.....5

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändring i statens budget för 2026 – Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för beräkningskraft

Riksdagen bemyndigar regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att för statens räkning ingå ekonomiska åtaganden i form av avtal om beräkningskraft som följer av det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystems (Euro HPC JU) pågående upphandling av s.k. AI-gigafabriker.

Utskottet föreslår att ärendet får avgöras trots att betänkandet har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då ärendet ska behandlas.

Stockholm den 20 oktober 2026

På finansutskottets vägnar

Mikael Damberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mikael Damberg (S), Edward Riedl (M), Eva Lindh (S), Henrik Vinge (SD), Joakim Sandell (S), Ida Drougge (M), David Perez (SD), Martin Ådahl (C), Linda Frohm (M), Janine Alm Ericson (MP), Hans Eklind (KD), Patrik Lundqvist (S), Mattias Eriksson Falk (SD), Ingrid Andreae (S), Pär Gustafsson (L), Ilan De Basso (S) och Daniel Bernmar (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Under budgetperioden kan riksdagen besluta om en ny beräkning av statens inkomster och om nya eller ändrade anslag (9 kap. 4 § regeringsformen). Enligt 9 kap. 16 § första stycket riksdagsordningen (RO) får ett utskott väcka förslag hos riksdagen i ett ämne som hör till dess beredningsområde (utskottsinitiativ). Finansutskottet ska enligt 7 kap. 9 § RO bereda förslag till beslut om statens budget enligt 11 kap. 18 § tredje och femte styckena, dvs. det s.k. rambeslutet och beslut om ändringar i statens budget.

Företrädarna för Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna i finansutskottet har lagt fram ett förslag till utskottsinitiativ. Med detta betänkande ställer sig utskottet bakom förslaget. Med stöd av sin initiativrätt lägger finansutskottet således i detta betänkande fram förslag till ändringar i statens budget för 2026 i form av ett bemyndigande om ekonomiska åtaganden för beräkningskraft.

Enligt 10 kap. 4 § RO ska utskottet innan det väcker ett förslag som påverkar statens budget genom ett utskottsinitiativ inhämta behövliga upplysningar och yttranden om inte utskottet finner synnerliga skäl mot det.

Torsdagen den 12 oktober 2026 informerade civilminister Erik Slottnér (KD) med medarbetare från Finansdepartementet utskottet.

Utskottet har till följd av den korta beredningstiden inte gett andra utskott tillfälle att yttra sig.

Tidigare ändringsbudgetar under 2026

Riksdagen har vid fyra tillfällen under 2026 behandlat förslag till ändringar i statens budget för 2026:

1. Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina och vaccinberedskap (prop. 2025/26:143, bet. 2025/26:FiU46, rskr. 2025/26:179–181).
2. Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd (prop. 2025/26:236, bet. 2025/26:FiU48, rskr. 2025/26:217 och 2025/26:218).
3. Vårändringsbudget för 2026 (prop. 2025/26:99, bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:344–354).
4. Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern (prop. 2025/26:275, bet. 2025/26:FiU47, rskr. 2025/26:424–428).

Utskottets överväganden

Ändring i statens budget för 2026 – Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för beräkningskraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att för statens räkning ingå ekonomiska åtaganden i form av avtal om beräkningskraft. Avtalen följer av att det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro HPC JU) nu upphandlar s.k. AI-gigafabriker.

Bakgrund

Euro HPC JU är ett europeiskt initiativ som syftar till AI-gigafabriker ska kunna etableras i Europa. Deltagande medlemsstater förbinder sig att i förväg medfinansiera upphandlingar i utbyte mot att få tillgång till framtida beräkningskraft. För svensk del innebär det ett åtagande om att bidra med upp till totalt 50 miljoner euro under en femårsperiod, med möjlighet till ytterligare frivilliga åtaganden.

Det gemensamma upphandlingsavtalet innebär ett ekonomiskt åtagande för staten och förutsätter ett godkännande från riksdagen i nödvändiga delar. Utfästelsen finansieras genom omprioriteringar inom tidigare beräknade anslag. Mot den bakgrunden bedöms åtagandet rymmas inom befintliga och beräknade förvaltningsanslag, men det förutsätter att medel i förvaltningsanslag omprioriteras i förhållande till vad som angavs i budgetpropositionen för 2026.

Bemyndigandet syftar till att göra det möjligt för Sverige att skyndsamt och effektivt delta i den europeiska satsningen på avancerad AI-infrastruktur samt att säkerställa tillgång till strategiskt viktig beräkningskapacitet för forskning, innovation, näringsliv och offentlig sektor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få ingå de avtal som krävs, inom ramen för beräknade anslag och bemyndiganden, för att tillvarata svenska intressen i den satsning som redovisats ovan.

Utskottet föreslår således att riksdagen bemyndigar regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att för statens räkning ingå ekonomiska åtaganden i form av avtal om beräkningskraft. Avtalen följer av att det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro HPC JU) nu upphandlar s.k. AI-gigafabriker.